

Kłodzka Wstęga Sudetów

Lokalna Grupa Działania

PRZEWODNIK

PO LOKALNYCH KRYTERIACH WYBORU

dla P 1.3 Wsparcie dotacyjne pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

UWAGA: wsparcie tylko na rozwój zagród edukacyjnych

Lokalny program rozwoju zielonej gospodarki.

LUTYNIA
(grudzień 2024)

SPIS TREŚCI

- s. 3 **Wprowadzenie**
- s. 6 **Kryterium nr 1**
- s. 7 **Kryterium nr 2**
- s. 8 **Kryterium nr 3**
- s. 9 **Kryterium nr 4**
- s. 10 **Rodzaje wspieranych działań w ramach kryterium 4**
- s. 11 **Wyjaśnienie pojęć**
- s. 12 **Przykłady działań adaptacyjnych i mitygacyjnych premiowanych w kryterium nr 4**
- s. 13 **Przykłady działań wzmacniających przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym premiowanych w kryterium nr 4**
- s. 14 **Kryterium nr 5**
- s. 15 **Kryterium nr 6**
- s. 16 **Kryterium nr 7**
- s. 17 **Kryterium nr 8**
- s. 18 **Kryterium nr 9**
- s. 19 **Kryterium nr 10**

1 Wprowadzenie

Informacje ogólne o

Lokalnym Programie Rozwoju Zielonej Gospodarki

Lokalny program rozwoju zielonej gospodarki to inicjatywa jaką podejmujemy na poziomie lokalnym, tj. na obszarze Lokalnej Strategii Rozwoju, mająca na celu zrównoważony rozwój, ochronę środowiska i poprawę jakości życia mieszkańców. Program obejmuje szeroki zakres działań mających na celu redukcję negatywnego wpływu na środowisko i klimat, adaptacji do coraz bardziej dotkliwych zmian klimatycznych oraz promowanie praktyk sprzyjających wprowadzaniu rozwiązań ekologicznych na poziomie gminnym, przy zaangażowaniu mieszkańców, **w tym gospodarstw rolnych.**

Wspieranie zielonej gospodarki na poziomie lokalnym, między innymi obejmuje redukcję emisji gazów cieplarnianych, efektywne zarządzanie zasobami naturalnymi, promowanie odnawialnych źródeł energii oraz rozwijanie innowacyjnych rozwiązań ekologicznych, w tym adaptacji do zmian klimatu i mitygacji a także wprowadzania rozwiązań opartych o gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym w ramach tylko **GOSPODARSTWACH AGROTURYSTYCZNYCH, czy ZAGRÓD EDUKACYJNYCH (istniejących bądź uruchamianych).**

Celem Lokalnego Programu Rozwoju Zielonej Gospodarki jest przede wszystkim wsparcie doradcze i dotacyjne na działania łagodzące skutki zmian klimatycznych i zmniejszające wrażliwość na te zmiany.

Cel programu będzie realizowany poprzez 5 przedsięwzięć zaplanowanych w LSR:

- Wsparcie doradcze w budowaniu zielonych modeli biznesowych,
- Wsparcie dotacyjne na rozwój zielonej przedsiębiorczości,
- Wsparcie dotacyjne pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych,
- *Wsparcie inwestycyjne dla JSFP w zakresie małej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem rozwiązań opartych o gospodarkę cyrkularną (GOZ), odnawialne źródła energii (OZE), czy błękitno-zieloną infrastrukturę (BZI)*
- Wsparcie animacyjne w budowaniu powiązań sieciowych na rzecz zielonej gospodarki

2 KRYTERIA

Max.: 60 pkt.

Min.: 40 pkt.

KRYTERIUM NR 1

Zgodność projektu z celami wynikającymi z dokumentów strategicznych wchodzących w skład Polityki Klimatycznej Ziemi Kłodzkiej

Ocenie podlega czy inwestycja wchodzi w **zakres celów przewidzianych do realizacji w co najmniej jednym z czterech dokumentów wchodzących w skład Polityki Klimatycznej Ziemi Kłodzkiej*

- *„Strategia Energetyczna Ziemi Kłodzkiej – kierunki interwencji i wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego w kontekście sprawiedliwej transformacji energetycznej i dążenia do neutralności klimatycznej regionu 2050”;*
- *„Międzygminny plan adaptacji do zmian klimatu wraz z wykonaniem niezbędnych badań i analiz dla opracowania dokumentu” dla 11 gmin powiatu kłodzkiego: gmina Kłodzko, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Szczytna, Radków, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie, Lewin Kłodzki.;*
- *„Mapa drogowa gospodarki o obiegu zamkniętym dla Ziemi Kłodzkiej 2040 do konsultacji społecznych” dla 11 gmin powiatu kłodzkiego: gmina Kłodzko, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Szczytna, Radków, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie, Lewin Kłodzki.;*
- *Międzygminny plan zrównoważonej mobilności dla Kłodzkiego Obszaru Funkcjonalnego*

Potrzeba realizacji projektu <u>jest zgodna</u> z co najmniej jednym z dokumentów strategicznych wymienionych na slajdzie	2 pkt.
Potrzeba realizacji projektu <u>nie jest zgodna</u> z co najmniej jednym z dokumentów strategicznych wymienionych na slajdzie	0 pkt.

KRYTERIUM NR 2

Czas realizacji operacji:*

*Za datę zakończenia realizacji operacji uznaje się dzień złożenia wniosku o płatność końcową.

Założenia kryterium „a” wskazują na preferowanie operacji, które będą realizowane nie dłużej niż 12 miesięcy, liczone od dnia wpłynięcia zaliczki/wyprzedzającego finansowania na konto bankowe Wnioskodawcy, a w przypadku nie wnioskowania o zaliczkę/ wyprzedzające finansowanie od dnia podpisania umowy przyznania pomocy.

Rada rozpatrując wniosek, oceni realizację kryterium na podstawie terminów podanych we wniosku o przyznanie pomocy, przyznając 2 pkt.

a/ nie dłużej niż 12 miesięcy	2 pkt.
b/ dłużej niż 12 miesięcy	0 pkt.

KRYTERIUM NR 3

Wnioskodawca należy do osób zdiagnozowanych na obszarze LSR jako te w niekorzystnej sytuacji*

*Jako osoby w niekorzystnej sytuacji należy rozumieć:

- *osoby młode do 25 roku życia,*

(dodatkowa punktacja za płeć piękną)

- *osoby starsze 60+.*

(dodatkowa punktacja za płeć piękną)

<i>Osoba młoda w przedziale wiekowym 18-25 - dodatkowo kobieta</i>	<i>4 pkt. 2 pkt.</i>
<i>Osoba starsza 60+ - dodatkowo kobieta</i>	<i>4 pkt. 2 pkt.</i>
<i>Żadną z powyższych</i>	<i>0 pkt.</i>

KRYTERIUM NR 4

Zintegrowanie projektu z działaniami ograniczającymi wpływ zagrody edukacyjnej na klimat i środowisko*

*w ramach zaplanowanych w projekcie inwestycji gwarantujących rozwój zagrody edukacyjnej uwzględniono działania adaptacyjno-mitygacyjne lub/i działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym (wyjaśnienie pojęć i przykładowe rodzaje działań podano na slajdach poniżej)

<i>a/ W zakresie finansowym operacji przeznaczono 20 % i więcej, całkowitej wartości operacji na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną</i>	10 pkt.
<i>b/W zakresie finansowym operacji nie przeznaczono wymaganego wyżej minimum środków na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną</i>	0 pkt.

Rodzaje wspieranych działań w ramach KRYTERIUM NR 4

W obszarze przedsięwzięcia P 1.3 przewiduje się realizację projektów zgłaszanych przez wnioskodawców na inwestycje w zakresie uruchamiania, czy rozwoju działalności agroturystycznej bądź uruchamiania, czy rozwoju zagród edukacyjnych uwzględniających również rozwiązania w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania efektywności energetycznej, przechodzenia na odnawialne źródła energii, czy też wprowadzania rozwiązań opartych o gospodarkę o obiegu zamkniętym, które przyczynią się do łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków w obszarze zaplanowanej działalności.

Zależy nam, aby zakres przedmiotowy projektów uwzględniał inwestycje zmierzające do:

- a) przechwytywania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania lub bliskiej okolicy tzw. zielono-niebieska infrastruktura promująca sieć naturalnych i półnaturalnych rozwiązań zwiększających retencję, w tym małą retencję wodną oraz ograniczająca lokalne podtopienia i zmniejszająca ryzyko powodzi;
- b) likwidacji zasklepień lub uszczelnień gruntu poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych dla wody;
- c) przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z powodzi, suszy, łagodzeniem skutków fal upałów, realizując działania ograniczające zagrożenia na powstające wskutek ekstremalnych zjawisk pogodowych;
- d) zmniejszania emisji gazów cieplarnianych poprzez transformację w kierunku np. promowanie nieemisyjnych środków transportu, zwiększenia roli firmy w ograniczaniu ilości odpadów i marnotrawienia żywności;
- e) zwiększania efektywności energetycznej poprzez oszczędzanie energii i przechodzenie na odnawialne źródła energii (OZE)
- f) wzmocnienia realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym itp..

Wyjaśnienie pojęć

W ramach naboru na uruchamianie/rozwój działalności agroturystycznej lub/i zagród edukacyjnych premiowane będą projekty uwzględniające działania adaptacyjne, mitygacyjne, gospodarki o obiegu zamkniętym.

Działania z zakresu adaptacji obejmują m.in.:

- działania z zakresu zielonej infrastruktury związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni otaczającej firmę oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej, przykłady działań podano w tabelach na kolejnych slajdach
- działania z zakresu błękitnej infrastruktury dotyczące systemu gospodarowania wodą w firmie, przykłady działań podano w tabeli poniżej

Działania z zakresu mitygacji obejmują m.in.:

- wdrażanie i promowanie czystych/zielonych/odnawialnych źródeł energii, w tym wykorzystywanie energii ze słońca, wiatru i wody w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych; zwiększanie efektywności energetycznej i /lub udział odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych np.do oświetlenia
- wdrażanie i promowanie zrównoważonej mobilności, w tym ustanawianie punktów ładowania samochodów elektrycznych (preferuje się, aby punkty ładowania zasilane były przez energię pochodzącą z OZE), stymulowanie udostępniania samochodów, promowanie jazdy na rowerze jako alternatywy dla samochodów,
- działania z zakresu zielonej infrastruktury związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni wokół planowanej działalności oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej , wprowadzanie zielonych ścian, czy dachów, w tym systemy nawadniania

Działania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym obejmują m.in.:

- zwiększanie wydajności wykorzystania zasobów;
- ograniczenie produkcji odpadów i ich ponowne wykorzystanie, wprowadzenie recyklingu
- wykorzystywanie surowców wtórnych;
- promowanie zrównoważonej konsumpcji

Przykładowe działania premiowane w KRYTERIUM NR 4 z zakresu:

1) adaptacji i mitygacji do zmian klimatu:

wprowadzeniem małej retencji wodnej i zagospodarowaniem wód opadowych	w tym budowa niecek infiltracyjnych, studni chłonnych, budowa nawierzchni przepuszczalnych, budowa zbiorników podziemnych i naziemnych na wodę opadową, budowa zbiorników infiltracyjno – sedymentacyjnych, budowa stawów mokrych i suchych - zasilanych w okresie deszczów, budowa niecek chłonnych, rowów infiltracyjnych budowa ogrodów deszczowych, muld retencyjnych, skrzynek retencyjno- rozszczających, drenaż i systemy rozszczające
zakładaniem zielonych ścian, dachów	dachy budynków pokryte roślinnością, w tym ogrody wertykalne, ściany budynków pokryte roślinnością
tworzeniem terenów zieleni, wprowadzaniem elementów zazieleniających obszary zabudowane, w tym rewitalizacją terenów zdegradowanych	w tym zielone podwórka, parki kieszonkowe, nasadzenia odpowiednich nieinwazyjnych roślin pod względem wymagań wodnych i miejsc nasadzeń, sadzenie drzew owocowych, usunięcie gatunków roślin trujących, szkodliwych lub inwazyjnych i zastąpienie ich odpowiednimi gatunkami, inwentaryzacja gatunków cennych przyrodniczo, prace pielęgnacyjno-ratownicze drzew, konstrukcje i podłoża magazynujące wodę wokół drzew, skrzynki korzeniowe, geokompozyt sorbujący wodę, wymiana nawierzchni na murawę naturalną
budowaniem powierzchni ekoedukacyjnych	tablice edukacyjne i terenowe gry edukacyjne, przyrodnicze ścieżki edukacyjne, ścieżki korekcyjne/ sensoryczne, ogródki dydaktyczne, place zabaw bazujące na naturze
instalacją małej architektury bezpośrednio związanej z typem działania adaptacyjnego/ mitygacyjnego	np. krawężnik pełniący funkcję ławki umożliwiający dopływ wody opadowej do ogrodu deszczowego, fontanna napowietrzająca wodę w oczku wodnym,
oszczędzaniem energii i produkcją zielonej energii	wykorzystanie energii słonecznej, wiatrowej (OZE) np..do oświetlenia, energooszczędne oświetlenie,
wspieranie bioróżnorodności	na przykład tworzenie eko-ogrodków, budowanie domków dla owadów...

Przykładowe działania premiowane w KRYTERIUM NR 4 z zakresu:

2)przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym:

zwiększaniem wydajności wykorzystania zasobów;	<i>w tym efektywniejsze zarządzanie zasobami: np. wdrożenie lepszych praktyk zarządzania zasobami naturalnymi, jak np. woda może pomóc w ograniczeniu marnotrawstwa i nadmiernego wykorzystywania zasobów; wdrożenie systemu monitorowania mogłoby znacząco pomóc w kontrolowaniu zużycia zasobów oraz ograniczaniu nadmiernej eksploatacji;</i>
ograniczeniem produkcji/powstawania odpadów i ich ponownym wykorzystaniem, wprowadzenie recyklingu	<i>w tym instalacja urządzeń/pojemników do sortowania odpadów, w tym recykloematów, budowa kompostowników, wykorzystanie kompostowanych odpadów biodegradowalnych do obróbki gleby / utrzymania zieleni, ponowne wykorzystanie odpadów</i>
inne działania zgodne z hierarchią postępowania z odpadami;	<i>np. redukcja odpadów u źródła: polega na ograniczaniu ilości odpadów generowanych poprzez zmniejszenie zużycia surowców, unikanie nadmiernego pakowania, promowanie minimalizacji odpadów w procesach produkcyjnych i konsumenckich oraz wdrażanie strategii ekoprojektowania.</i> <i>np. ponowne wykorzystanie: obejmuje to przywracanie przedmiotów i materiałów do użytku w ich pierwotnej formie lub poprzez przekształcenie ich w inne produkty; działania te mogą obejmować naprawę, remont, wymianę, a także działalność charytatywną lub sprzedaż przedmiotów używanych.</i> <i>np. recykling: polega na przetwarzaniu odpadów w celu uzyskania surowców wtórnych, które mogą być wykorzystane do produkcji nowych produktów; recykling pomaga ograniczyć zapotrzebowanie na surowce naturalne oraz zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowiska</i>
wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań prowadzących do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;	<i>np. wprowadzanie systemów logistycznych opartych na obiegu zamkniętym, które umożliwiają skuteczne zbieranie, segregację i przetwarzanie odpadów w celu ich ponownego wykorzystania lub recyklingu w firmie</i>
wykorzystywaniem surowców wtórnych;	<i>wykorzystywanie surowców wtórnych, czyli materiałów pozyskanych z recyklingu lub odzysku, jest kluczowym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym, np. recykling organiczny: odpady organiczne, takie jak resztki jedzenia czy zielone odpady, mogą być przetwarzane na kompost lub biogaz</i>
oszczędzanie wody pitnej	<i>wykorzystanie zebranej wody deszczowej do nawadniania zieleni miejskiej, ogrodów, zielonych dachów czy ścian</i>
ograniczeniem marnotrawstwa, w tym żywności, poprzez promocje zrównoważonej, świadomej konsumpcji;	<i>ważne jest, aby promować świadomość społeczną na temat korzyści płynących z wykorzystywania surowców wtórnych oraz inwestować w infrastrukturę umożliwiającą efektywne odzyskiwanie i ponowne wykorzystywanie tych surowców; promocja produktów przyjaznych dla środowiska</i>

KRYTERIUM NR 5

Operacja jest realizowana na obszarze gminy dotkniętej kataklizmem powodzi we wrześniu 2024 r.:

*Założenia kryterium „a” wskazują na preferowanie operacji, których realizacja odbędzie się na terenie gmin dotkniętych powodzią we wrześniu 2024 r. tj. Kłodzko, Lądek-Zdrój, Stronie-Śląskie, Radków, Międzyzlesie, Bystrzyca Kłodzka. Rada rozpatrując operację oceni spełnienie warunku kryterium przyznając operacji 5 pkt.

a/tak	5 pkt.
b/nie	0 pkt.

KRYTERIUM NR 6

Udział w indywidualnym doradztwie, świadczonym w biurze LGD:*

*potwierdzone opinią doradcy i wpisem do rejestru świadczonego doradztwa prowadzonym przez biuro LGD

<i>tak</i>	10 pkt.
<i>nie</i>	0 pkt.

KRYTERIUM NR 7

Rozwijana zagroda edukacyjna uwzględnia w programie edukacyjnym podnoszenie świadomości związanej z przechodzeniem na gospodarkę cyrkularną:*

*Założenia kryterium „a” wskazują na preferowanie operacji których realizacja przyczyni się do zwiększania świadomości związanej z przechodzeniem na gospodarkę cyrkularną, inaczej o obiegu zamkniętym zgodnie z definicją podaną poniżej.

W tym zakresie w oparciu o charakterystykę operacji przedstawioną w dokumentacji złożonej w ramach naboru oraz opisie programu edukacyjnego przez Wnioskodawcę (wniosek wraz z załącznikami) Rada rozpatrując operację oceni spełnienie kryterium przyznając operacji 5 pkt.

a/ tak	5 pkt.
b/ nie	0 pkt.

*def. Gospodarka o Obiegu Zamkniętym (GOZ) lub inaczej gospodarka cyrkularna (Circular Economy) to model biznesowy który minimalizuje zużycie surowców oraz powstawanie odpadów. Jej celem jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i poziomu wykorzystania energii.

KRYTERIUM NR 8

Wielkość małego gospodarstwa rolnego:*

*Założenia kryterium „a” wskazują na preferowanie operacji realizowanych w małych gospodarstwach rolnych, których powierzchnia nie przekracza 10 ha.

W tym zakresie w oparciu o charakterystykę operacji przedstawioną w dokumentacji złożonej w ramach naboru oraz opisie przez Wnioskodawcę (wniosek wraz z załącznikami) Rada rozpatrując operację oceni spełnienie kryterium przyznając operacji 5 pkt.

*Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie w województwie dolnośląskim w 2023 roku – **wynosi 18,16 ha***

<i>a/ małe gospodarstwo rolne do 10 ha</i>	5 pkt.
<i>b/ małe gospodarstwo rolne powyżej 10 ha i poniżej średniej wielkości gruntów rolnych w gospodarstwie w województwie dolnośląskim w roku 2023</i>	0 pkt.

Średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie w 2023 roku - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - Portal Gov.pl (www.gov.pl): https://www.gov.pl/web/arimr/srednia-powierzchnia-gruntow-rolnych-w-gospodarstwie-w-2023-roku?fbclid=IwAR1Kh5IWw_sY3Vk5rHZCxISwHrB0RGqQwlfLpAMa9eTHVgyrwiUoIQ3TOyc

KRYTERIUM NR 9

Wnioskowana kwota pomocy *

*Kryterium premiuje projekty, których wartość dofinansowania nie przekracza 120 tys. zł

<i>Wartość dofinansowania operacji do 120 tys. zł</i>	10 pkt.
<i>Wartość dofinansowania operacji powyżej 120 tys. zł</i>	0 pkt.

KRYTERIUM NR 10

Termin złożenia wniosku*

*Premiowane będą wnioski składane w trakcie trwania naboru, im wcześniej złożony wniosek, tym lepiej 😊, co pozwoli na uniknięcie sytuacji nerwowych i kolejkowych w ostatnim dniu trwania naboru.

do 5 dni od dnia trwania naboru wniosków	5 pkt.
do 10 dni od dnia trwania naboru wniosków	3 pkt.
powyżej 10 dni trwania naboru wniosków	0 pkt.

Kłodzka Wstęga Sudetów Lokalna Grupa Działania

Lutynia 24

57-540 Łądek Zdrój

www.kws.org.pl

TEL. 74 8148159

E-MAIL: BIURO@KWS.ORG.PL

Kłodzka Wstęga Sudetów
Lokalna Grupa Działania

Dofinansowane przez
Unię Europejską

